

Πρὸς τοὺς ἀναγνώστας.

Διορισθεὶς καθηγητὴς τῆς χειρουργικῆς ἐν τῷ ἡμετέρῳ πανεπιστημίῳ, ἔμα συστηθέντι, ἑστοχάσθην, πρὸς ἐπιτυχεστέραν τῆς ἐκτεταμένης ταύτης ἐπιστήμης διδασκαλίαν, οὐχὶ νὰ συγγράψω ἴδιον σύγγραμμα, ἀλλὰ νὰ μεταφράσω ἐκ τῶν πολλῶν ἐν τῇ ἐσπερίᾳ Εὐρώπῃ δημοσιευθέντων τὸ καταλληλότερον. Τοιοῦτον δ' εἰρύμισα οὐχὶ τὸ λαν ἐκτεταμένον καὶ μᾶλλον εἰς ἴδιαν μελέτην εὐθετον, οὐδὲ τὸ λαν σύντομον καὶ μόνον εἰς τὴν ἀκράσιν τοῦ μαθήματος χρησίμων, ἀλλὰ τὸ πρὸς τε τὴν κατάληψιν τῶν ἐν ἀκροάσει μαθημάτων, καὶ πρὸς ἴδιαν ἔπειτα μελέτην ἱερακοῦν. Πρὸς τὸν διπλοῦν δὲ τοῦτον σκοπὸν οὐδὲν εὖρον ἄλλο τῶν ἄχρι τοῦδε γνωστῶν μοι βιβλίων ἐπιτηδειότερον παρὰ τὸ ἀνὰ χειρας σύγγραμμα τοῦ ἐν 'Εἰδελθέρῃ καθηγητοῦ τῆς χειρουργικῆς K. M. I. Χελίου, καθ' ὃ καὶ ἀπ' ἀρχῆς τῆς τοῦ πανεπιστημίου συστάσεως παραοἶδω.

Περὶ μὲν τῆς ἀξίας τοῦ συγγράμματος τούτου ἀρκεῖ μόνον νὰ εἶπω, ὅτι μέχρι τοῦδε ἐξεδόθη ἐπιτάκις τούτο καὶ μεταφράσθη εἰς ἔνδεκα γλώσσας, ἐν αἷς εἶναι καὶ αὐτὴ τῶν Ἰαπόνων ἢ γλώσσα, εἰς ἣν μεταφράσθη τούτο ἐκ τῆς Ὀλλανδικῆς μεταφράσεως. Περὶ δὲ τῆς μεταφράσεως ἀναγκαῖον κρίνω νὰ εἶπω· πρῶτον μὲν, ὅτι παρέλιπον, ὀλίγων τινῶν ἐξαιρουμένων, ἀπάσας τὰς ἐν τῷ πρωτοτύπῳ κειμένας παραπομπάς· διότι αὐταὶ ἐγένοντο βέβαια πρὸς γνῶσιν τῶν βουλομένων ν' ἀναγνώσωσι πλατυκότερον τὰ συγγράμματα ἢ τὰς πραγματείας, ἐξ ὧν ὁ συγγραφεὺς ἠρανίσθη τ' αἰεὶ πρόσφορα εἰς τὸν σκοπὸν αὐτοῦ. Ἐπειδὴ ὁμοίως παρ' ἡμῖν οὐτ' ἐν τῇ δημοσίᾳ ἡμῶν βιβλιοθήκῃ, οὐτ' ἐν ἄλλῃ τινὶ ἰδιωτικῇ ὑπάρχουσι τ' ἀναφερόμενα πάμπολλα καὶ παντοδαπὰ ταῦτα συγγράμματα, ἐπιζήμιον ἔκρινα τὴν κατὰ πολλὰ τυπογραφικὰ φύλλα μάτην ἐξόγκωσιν τῆς μεταφράσεώς μου.

Δεύτερον δὲ, ὅτι πρὸς εὐκολωτέραν χρῆσιν διεῖλον τὸ ὅλον σύγγραμμα εἰς τόμους τέσσαρας, ἀντὶ δύο τοῦ πρωτοτύπου τόμων, πρώτου καὶ δευτέρου, ἐκ δύο μερῶν ἑκατέρου συγκειμένων, καὶ ἕνεκα τούτου οἱ ἀριθμοὶ τῶν παραγράφων δὲν ἐξακολουθοῦσιν ἀπ' ἀρχῆς τοῦ πρώτου τόμου μέχρι τέλους τοῦ δευτέρου, καὶ ἀπ' ἀρχῆς τοῦ τρίτου μέχρι τέλους τοῦ τετάρτου ὡς εἶναι εἰς τὸ πρωτότυπον, ἀλλ' ἄρχοντ' ἐκ νέου ἀπ' ἀρχῆς ἐκάστου τόμου.

Τρίτον δὲ, ὅτι μεταφράζων εἰς τὴν λαλουμένην ἡμῶν ὅλως ἄμορφον καὶ εἰσέτι ἀτελεῖ γλώσσαν περὶ τῆς προκειμένης ἐπιστήμης, ἔργον τῷ

β'

ὄντι δυσχερές διάτε τὴν ἄλλειψιν πολλῶν ἐκ τῶν περιωζομένων συγγραμμάτων τῶν ἀρχαίων περὶ χειρουργικῆς, καὶ διὰ τὰς παντοίας τῶν νεωτέρων ἐπιστημονικὰς ὀνομασίας πραγμάτων τοῖς Ἑλλησιν ὄλως ἀγνώστων, ἠναγκάσθη νὰ ἐρανισθῶ ἐκ τῶν Ἑλλήνων, οὓς δὲν ἔπαυσα ἀκαταπαύστως ν' ἀναδιφῶ, τὰ πρόσφορα ἐκάστοτε εἰς τὸν σκοπὸν ὀνόματά τε καὶ ῥήματα, νὰ πλάσσω δὲ καὶ πολλὰ ἐξ ἀναλογίας. Δὲν ἀρνοῦμαι δὲ, ὅτι καὶ ἡ πρώτη ἐργασία ἀτελής καὶ ἡ δευτέρα δυσχερῆς ἐγένετο καὶ οὐχὶ πάντοτε ἐπιτυχῆς. Διότι εἰ καὶ ὀλίγας τινὰς ἐπιστημονικὰς λέξεις νὰ πλάσῃ τις προσφυῶς δυσκολώτατον, πολλῶν δὲ μᾶλλον ὅσας ἀπείρους ἐγέννησεν ἔχρι τῆς σήμερον ἡ μεγίστης προαγωγῆς τυχοῦσα ἐπιστήμη αὕτη. Τὴν δυσκολίαν δὲ ταύτην τῆς πλάσεως τῶν οἰκείων λέξεων δοκιμάζουσι καὶ οἱ Εὐρωπαῖοι συγγραφεῖς, ἀναγκαζόμενοι νὰ πλάττωσιν ἐξ ἀνάγκης πολλὰς ὅπως τύχῳσιν ἐσφαλμένως, καὶ μᾶλλον κατὰ συνθήκην, ὁμολογοῦσι δὲ εἰλικρινῶς καὶ οἱ ἀρχαῖοι, ὅσος ὁ Βιτρούβιος λέγων « Non » enim de architectura sic scribitur, ut historia aut poemata· vocabula » ex artis propria necessitate concepta, inconsueto sermone obijitunt » sensibus obscuritatem » ἤγουν « Οὐχ οὕτω γράφομεν περὶ ἀρχιτεκτονικῆς ὡσὰν οἱ ἱστορίας ἢ ποιήματα συντάττοντες· ἀλλὰ καινοφανῆ » ὀνόματα, κατὰ τὰς οἰκείας τῆς τέχνης χρείας συντεθειμένα, τῷ ἀσυνήθει τοῦ λόγου ἐμποδῶν γίνονται τῇ ἐννοίᾳ » (ἴδ. Βιβλ. Γ'. Προοιμ.).

Οὐχ ἦττον δὲ δυσχερές εἶναι καὶ ἡ ὀρθὴ γραφὴ τῶν κυρίων ὀνομάτων τῶν διαφόρων ἄλλοεθνῶν ἀνδρῶν. Εἰς τὴν μετάφρασίν μου δὲν ἠκολούθησα ἐκείνους ἐκ τῶν ἡμετέρων, ὅτινες γράφουσιν αὐτὰ ἀπαράλλάκτως ὡς γράφονται εἰς τὴν ἐθνικὴν αὐτῶν γλῶσσαν, ἀλλ' ἐκείνους, ὅτινες ἐξελληνίζουσι ταῦτα κατὰ τὸ ἰδίωμα τῆς γλώσσης ἡμῶν, καὶ καθ' ἣν ἀναλογίαν φυλλάττουσι καὶ αὐτοὶ οἱ ἄλλοεθνεῖς, ὅταν γράφωσιν εἰς τὴν ἰδίαν αὐτῶν γλῶσσαν τὰ ὀνόματα τῶν Ἑλλήνων διὰ καὶ ἐξελληνίσας ταῦτα, προσεσημείωσα ὅσα τούτων ἀποβαίνουσι δυσδιέκριτα, καθὼς γράφονται καὶ εἰς τὴν ἐθνικὴν αὐτῶν γλῶσσαν.

Οὔτε, ὅτι πάσας τὰς παρὰ τοῖς ἀρχαίοις οἰκείας ὀνομασίας καὶ λέξεις εὖρον, δύναμαι νὰ καυχηθῶ, οὔτε, ὅτι εἰς τὴν πλάσιν ὄλων τῶν νεωτέρων λέξεων, καὶ εἰς τὸν ἐξελληνισμόν τῶν ὀνομάτων τῶν ξένων ἀνδρῶν ὀλίγον τοῦ ἀναμαρτήτου ἀφέστηκα, δύναμαι νὰ εἶπω. Ὅθεν περιμένω εὐχαρίστως τὴν εὐμενῆ περὶ τούτου κρίσιν τῶν εἰδημόνων.

Ἐν Ἀθήναις, κατὰ μῆνα Ὀκτώβριον ἔτους 1852.

I. ΟΑΥΜΠΙΟΣ.